PAASCHGEDACHTE

Paaschfeest . . .

Feest der verrijzenis van den Verlosser der menschheid; feest van het ontwaken der natuur, van hoop en bezieling; dag, waarop wij vieren de overwinning van het licht op de duisternis, van het Leven op den Dood. — Is het niet de schoonste der dagen, deze rijke, wijdingsvolle dag, die zooveel beloften ons geeft, zooveel blijde verwachting voor de toekomst? Is er wel één dag van het gansche jaar, waarop wij met meer vertrouwen en goeden moed hetgeen komen zal, tegemoet zien?

Neen, want wat zou er meer vertrouwen kunnen geven dan de boodschap van nieuw leven, dat ontluiken gaat te allen kant, van een nieuw en helder licht, dat den akeligen nacht van den doodsslaap heeft verjaagd en zegevierend straalt alom?

Neen, Paaschfeest is wel het schoonste, verheugendste feest.

Maar hoe schril is de tegenstelling met de tijden, die we thans beleven. Een vreeselijke, ontroerende tegenstelling, want hoe kan men spreken van een overwinning van het Leven op den Dood, zoolang volkeren tegen volkeren opstaan, moord- en angstgeschrei en kreten van wanhoop en spijt geslaakt worden door de menschheid, die, als was het een bange droom, ronddoolt in den vreeselijken nacht van wee?

Hoe te spreken van het Licht, dat de Duisternis overwint, terwijl het eenige licht dat schijnt is de gloed van brandende dorpen en steden? Terwijl het gelui der klokken op Paaschmorgen overstemd zal worden door het gedonder der kanonnen, de oorlogskreten der strijdende legers?

Wordt, wanneer we hieraan denken — en hoe zouden we er niet aan kunnen denken? — niet ieder gevoel van blijdschap, zoo onafscheidelijk aan het Paaschfeest verbonden, uit onze ziel verbannen?

Neen! Eenvoudig neen!

Want al weten we, dat de nacht nog niet voorbij is, dat er de eerst-komende dagen volgens menschelijke berekening nog geen vrede zal wezen, dat er nog veel leeds geleden en nog veel strijds gestreden moet worden, eer het werk van den Vrede weer door ons ter hand genomen kan worden, we weten óók, dat de Verdwazing en Verblinding, die maakt dat de eene mensch in zijn broeder een vijand ziet, dat volkeren, wier taak het is in vrede samen te werken, elkaar bekampen, eens voorbij zal zijn, en dat we dan als uit een boozen droom ontwaken zullen in een nieuwe, blijde wereld. Want we leven in een tijd van wording, van loutering, waarin al het oude, dat bleek ondeugdelijk te zijn in onze beschaving en onze maatschappij, onherroepelijk zal ten onder gaan. En er zal slechts resten, wat bleek wèl deugdelijk te wezen, wat toonde menschenmacht te kunnen trotseeren en niet door kanonnen kon worden tot zwijgen gebracht. Dat zal wezen de beschaving, zooals die deel uitmaakt van den innerlijken mensch, een beschaving, die niet bouwt op al wat vergankelijk is en niet haar heil zoekt in uiterlijk vertoon. Neen, de komende tijd zal er een wezen van een diepere beschaving, die de door dezen oorlog gelouterde mensch geleerd zal hebben de ware te zijn. Dan zal komen de tijd, waarin de Mensch in zijn naaste zijn broeder ziet, waarin de Volkeren zullen beseffen dat ze innerlijk slechts beheerscht worden door de groote, mooie idee van Harmonie en Liefde, en dat de Haat, dien ze meenden te koesteren tegen wie ze dàchten hun vijanden te zijn, hun niet natuurlijk was, maar een opgeschroefde waan-gedachte.

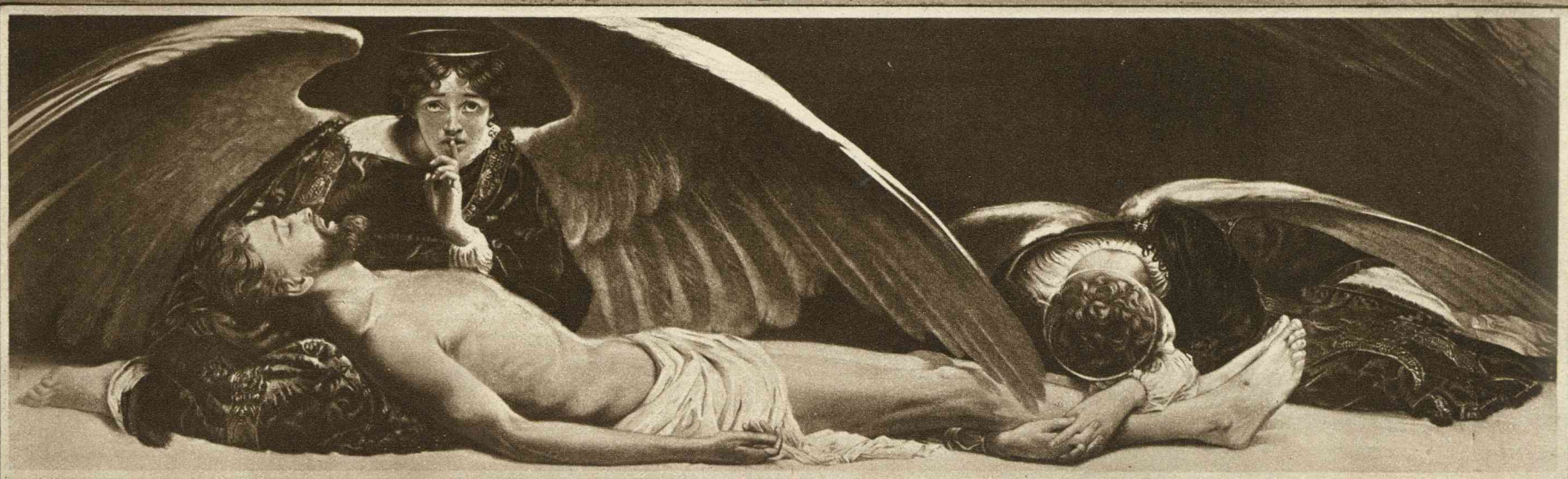
Die tijd zal, mòet komen, want dit is het wat iedere zwaarmoedige gedachte overstemt en ons vertrouwen doet: heel de ontwikkelingsgang der menschheid is een stijgende lijn, die zeker ook haar dalingen heeft, maar die toch weer oprijst, steeds hooger en hooger, naar de lichte verte der opperste cultuur, naar het beloofde land, waar Liefde en Eendracht zullen wonen in het hart van elken mensch.

Die gedachte vermag ons te troosten en te geven een sterk en hoopvol vertrouwen, want evengoed als nimmer zullen terugkeeren de tijden der ridder-rooftochten of een steenen tijdperk, zoo zeker is het ook, dat wij dóór deze jaren van ellende en rampspoed ééns zullen komen tot ons doel: een hooger geestelijk plan.

Maar, om daartoe te komen is noodig deze loutering, willen we rijp zijn voor de komende tijden. We moeten eerst geleerd hebben, dat het oude onjuist was, dat vele onzer idealen utopieën waren! En hoe langer deze tijd van beproeving, van leering duren zal, hoe intenser de loutering was en hoe meer van de oude waan-gedachten ten onder zullen zijn gegaan, des te schooner en rijker zal de menschheid er eens uit te voorschijn treden. Dan zullen we met den dichter kunnen zeggen:

„Al het verledene ligt achter ons,
En naar een nieuwe, machtiger wereld, een andere wereld, gaan wij uit,
Pioniers, o Pioniers!"

Want dàn zal er moeten worden voortgebouwd op de goede grondslagen, die restten!
De gedachte dááraan, zij onze Paaschgedachte!

SIGISMUND GOETZE. RESURRECTIONEM EXPECTANT. *(Met toestemming van Goupil & Cie.)*